

zaaknummer 2012 T 911

Datum beslissing 14 juli 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) – onder meer - pastoor van de [naam]parochie te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 december 2012.

Op 25 februari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] vice-kanselier van het bisdom van Breda.

Na de nodige correspondentie over en weer, is bij brief van 30 juli 2013 verzocht om een nader onderzoek naar ‘verdere schriftelijke bronnen inzake het gestelde seksueel misbruik’.

Op 22 november 2013 is naar aanleiding hiervan het rapport van de bijzonder griffier van de Klachtencommissie, J.S. Oude Breuil, binnengekomen.

Op 16 december 2013 is hierop gereageerd door de juridisch adviseur van klager, mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat te Breda.

Van [naam], bisschop van Breda is op 20 december 2013 een reactie hierop binnengekomen

Op 24 juni 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat te Breda.

Namens het Bisdom zijn verschenen [naam] vice-kanselier van het bisdom van Breda en Mevrouw [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager woonde in de buurt van de pastorie van de [parochie], waar de heer [aangeklaagde] pastoor was. De vader van klager was hoofd van de [naam]]school in diezelfde buurt. Pastoor [aangeklaagde] kwam vanuit deze verbondenheid al jaren bij klager thuis. De pastoor kwam zelfs zonder aan te bellen binnen; hij opende de deur via het raampje in de deur. Klager was de jongste van 10 kinderen. Hij groeide op in een katholiek gezin waar de kerk hoog in aanzien stond.

Klager werd eerst misdienaar. Daarna werd klager wekelijks op woensdagmiddag ontboden bij de pastoor voor een soort extra catechese. De ouders van klager vonden dit volstrekt normaal, juist vanwege de nauwe band die het gezin had met de pastoor.

De eerste handtastelijkheden begonnen terwijl klager misdienaar was. Dit moet in 1959 zijn geweest. Klager droeg vrijwel het hele jaar een korte broek. In de ruimte waar klager zijn toog en superplie aan moest trekken, kwam de pastoor dan dicht bij klager staan en begon zijn blote benen te aaien. Ook betastte de pastoor hem en boog zich over klager heen op een wijze die klager heel onprettig vond. Daarmee begonnen de intimiteiten dus, zo ziet klager dat achteraf.

Vervolgens werd klager wekelijks op woensdagmiddag bij de pastoor ontboden. Dit met medeweten van de ouders van klager. Klager weet niet meer hoe dat zo gekomen is, mogelijk onder het mom van 'een extra catechismus les'. Tijdens die middagen meldde klager zich dan bij de pastorie die aan de kerk vastgebouwd was. In de pastorie woonden ook priesters en er was een huishoudster. Later verhuisde de pastoor met zijn huishoudster naar een huis aan de overkant van de pastorie waar klager zich toen moest melden. Toen de pastoor nog in de pastorie woonde, werd klager door de pastoor meegenomen naar de bij-sacristie, die in de kerk was. Toen de pastoor verhuisd was, vond het misbruik plaats in de kamer van de pastoor. Op beide locaties ging de deur op slot en ontkleedde de pastoor zich grotendeels. Ook werd klager (gedeeltelijk) uitgekleed. Vervolgens was er een vast ritueel dat klager eerst op zijn knieën moest gaan zitten om de penis van de pastoor in de mond te nemen, waarna de pastoor door bewegingen aan zijn gerief wilde komen. Vaak was dat dan ook het geval, waardoor klager het sperma van de pastoor in de mond kreeg. De pastoor pakte dan zijn zakdoek om het af te vegen. Als de pastoor niet op deze manier klaar kwam, dan moest klager op een bankje (bij-sacristie) of op een paar stoelen (kamer pastoor) gaan liggen en ging de pastoor op klager liggen om middels op-en-neergaande bewegingen aan zijn gerief te komen.

Omdat de pastoor een corpulente man was, werd klager zowat verpletterd onder zijn hoge lichaamsgewicht. De pastoor heeft nooit blijk gegeven hiervoor enig begrip te hebben. Als de pastoor in deze positie klaar kwam, werd ook het sperma van de blote buik van klager met de zakdoek afgeveegd en was het afgelopen en moest klager zich weer aankleden.

Na afloop van deze sessie (het duurde ongeveer een kwartier tot een half uur) werd klager naar huis gestuurd met een reep chocolade en een gulden. Dat was voor die tijd veel geld.

De bezoeken op woensdagmiddag duurden voort tot in de zomer van 1963. Na die zomer zou klager naar het middelbaar onderwijs gaan. Die zomer kwam er abrupt een einde aan het misbruik. Klager werd toen door de pastoor meegenomen voor een fietstochtje. Dat was één keer eerder gebeurd. Tijdens de fietstocht werd gestopt en tijdens die stop zocht de pastoor weer seksueel gerichte toenadering. Kennelijk heeft een passant dat gezien, want de volgende dag werd klager door de politie opgehaald bij het huis van zijn ouders. Klager werd meegestuurd met de agenten (zijn moeder noch vader ging mee) en werd op het politiebureau gehoord. Daar heeft klager verteld wat er gebeurd was. Daarna heeft klager nooit meer iets van de politie vernomen. Eenmaal thuis zei de moeder van klager iets in de trant van: '[voornaam klager], dit is nu eenmaal gebeurd, er wordt niet meer over gesproken'.

2.2. Klager heeft weliswaar geleidelijk in de loop van de jaren met zijn vrouw gesproken over hetgeen hem als jong kind is overkomen, maar pas tegenover vertrouwenspersoon [naam] heeft klager voor het eerst zijn verhaal in zijn geheel gedaan.

Vanwege het gebeurde had klager een negatief zelfbeeld in zijn jeugd en wilde hij zichzelf bewijzen. Na de middelbare school heeft klager heel hard gestudeerd in Wageningen en met succes zijn universitaire studie [studierichting] afgrond. Na zijn vertrek naar [plaats] is hij eigenlijk niet veel meer terug geweest in [plaats]; hij heeft die plaats bewust achter zich gelaten en heeft nog maar sporadisch contact met zijn familie.

De onzekerheid waar klager nog steeds last van heeft, heeft met grote zekerheid in de weg gestaan aan de carrière die klager mogelijk had kunnen hebben. Als klager in zijn werkzame leven hogerop wilde komen, moest er een assessment onderzoek verricht worden. Daar kwam telkens zijn onzekerheid naar boven, hetgeen maakte dat klager niet in bepaalde directiefuncties terecht kon komen. Klager is zich als gevolg hiervan meer op de inhoud van het werk gaan richten. Klager heeft ook het vertrouwen in de katholieke kerk verloren en maakt daar geen deel meer van uit.

Samenvattend vindt klager dat hij veel heeft moeten inleveren door het gebeurde; de band met zijn familie, menige positie die hij ambieerde in zijn professionele carrière en het vertrouwen in de katholieke kerk, waar hij als enige van het gezin niet meer bij hoort.

2.3. Klager wil in eerste instantie erkenning krijgen voor het gebeurde. Klager wil daarnaast genoegdoening krijgen in de vorm van financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Vice-kanselier] van het bisdom van Breda heeft in zijn reactie gesteld het bisdom de feiten erkent zoals die ter zitting op tafel zijn gekomen. Hij heeft namens het bisdom in Breda zijn excuses aangeboden voor hetgeen door pastoor [aangeklaagde] aan klager is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager gedurende vier jaren regelmatig, op wekelijkse basis, seksueel heeft misbruikt en dat dit misbruik bestond uit het betasten van klager en het binnendringen van klagers mond met de penis van aangeklaagde en het op klager gaan liggen en daarbij heen en weer bewegen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de beleidsnotitie van het Bisdom van Breda van 1966, nr. [nummer], waarin staat dat pastoor [aangeklaagde] was veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf, de verklaring van emeritus vicaris-generaal [naam], waarin hij zegt dat pastoor [aangeklaagde] in de beginjaren 60 plotseling uit [plaats] vertrokken is in verband met seksueel misbruik van misdienaars, de verklaring van broeder [naam], toenmalige gastenbroeder bij [Abdij], die zich 'wist te herinneren dat pastoor [aangeklaagde] was veroordeeld voor het gerecht' en 'dat pastoor [aangeklaagde] verbleef in de Abdij in verband met een kwestie van ontucht' en ten slotte de verklaring van de heer [naam], kapelaan in de [parochie] in [plaats], die wist te vertellen dat pastoor [aangeklaagde] op enig moment is opgepakt door de politie en dat pastoor [naam] hem destijds vertelde dat dit was vanwege seksueel misbruik van de jongste zoon van de hoofonderwijzer [achternaam]. Dit zou gebeurd zijn in het open veld en er zou sprake zijn van een heterdaad.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 10 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Breda de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 juli 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, Mr. F.J.M. Walstock en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.